

Pokroky matematiky, fyziky a astronomie

Ze života JČMF

Pokroky matematiky, fyziky a astronomie, Vol. 43 (1998), No. 2, 173--175

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/137534>

Terms of use:

© Jednota českých matematiků a fyziků, 1998

Institute of Mathematics of the Academy of Sciences of the Czech Republic provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This paper has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://project.dml.cz>

z teorie reálných funkcí. V letech 1920–1930 publikoval V. Jarník 31 práci, v dalších desetiletých úsecích postupně 38, 12, 6 a 3 práce. Úplný seznam Jarníkových publikací je uveden v *Czechoslovak Math. J.* 21 (1971), 520–524, a v *Čas. Pěst. Mat.* 96 (1971), 332 až 337.

Vzpomínkové odpoledne znovu ukázalo, jak podstatně Jarníkův vědecký přínos ovliv-

nil matematickou analýzu, teorii čísel i některé další partie matematiky. Připomnělo také, jak hluboké kořeny zapustil Jarníkův učitelský odkaz, který je ve výuce pod názvem Jarníkův styl přítomen i po třiceti letech po Jarníkově odchodu z aktivního profesorského působení.

Ivan Netuka

JUBILEA

60 let

RNDr. Ing. ZDENĚK MATOUŠEK (Praha)
2. 7. 1998

Doc. RNDr. FRANTIŠEK JIRÁSEK, DrSc.
(Praha)
4. 7. 1998

RNDr. LUBOMÍR KARMAZIN, CSc. (Brno)
4. 7. 1998

HELENA PROCHÁZKOVÁ (Olomouc)
9. 7. 1998

RNDr. PAVEL STRNAD, CSc. (Liberec)
17. 7. 1998

RNDr. ŠÁRKA JANSKÁ (Praha)
1. 8. 1998

prom. ped. JIŘÍ HATINA
(Středočeská pobočka)
3. 8. 1998

RNDr. VLADIMÍR KOPECKÝ, CSc. (Praha)
3. 8. 1998

prom. ped. MARIE HEŘMANOVÁ
(Pardubice)
5. 8. 1998

LUBOMÍR FOREJT (Plzeň)
6. 8. 1998

Doc. DANA SLAVÍNSKÁ, CSc. (Praha)
21. 8. 1998

RNDr. PAVLA BAJÁKOVÁ (Brno)
25. 8. 1998

RNDr. Ing. ANTONÍN HOUŠKA (Brno)
25. 8. 1998

KAREL RYŠKA (Jihlava)
27. 8. 1998

RNDr. JAROSLAV NADRCHAL, CSc. (Praha)
2. 9. 1998

RNDr. JAROMÍR HRDÝ, DrSc. (Praha)
4. 9. 1998

RNDr. ZDENĚK KUPKA (Olomouc)
10. 9. 1998

RNDr. PAVEL DOKTOR, CSc. (Praha)
12. 9. 1998

Prof. RNDr. ALEŠ PULTR, DrSc. (Praha)
22. 9. 1998

65 let

RNDr. MIROSLAV JIREŠ, CSc. (Praha)
7. 7. 1998

ZDENĚK VESELÝ (Středočeská pobočka)
28. 7. 1998

RNDr. JOSEF MATOUŠEK (Brno)
31. 7. 1998

RNDr. JAROSLAV PODOBSKÝ
(Hradec Králové)
6. 8. 1998

Mgr. ANTONÍN BERAN (Praha)

11. 8. 1998

Doc. RNDr. VLADIMÍR VLČEK, CSc.

(Olomouc)

17. 8. 1998

Doc. RNDr. ALEXANDR FISCHER, CSc.

(Praha)

20. 8. 1998

RNDr. VÁCLAV ŠŮLA (Praha)

21. 8. 1998

Doc. RNDr. EVA PROCHÁZKOVÁ, CSc.

(České Budějovice)

10. 9. 1998

PaedDr. MILAN SÝKORA (Olomouc)

24. 9. 1998

RNDr. JOSEF HOFMAN (Praha)

27. 9. 1998

70 let

Prof. Ing. Dr. KAREL KOŠŤÁL, CSc.

(Praha)

3. 7. 1998

Doc. RNDr. JOSEF TUČEK, CSc. (Praha)

3. 7. 1998

RNDr. JAROMÍR KUBA, CSc. (Brno)

22. 9. 1998

Prof. Dr. MILOŠ RÁB, DrSc. (Brno)

30. 9. 1998

75 let

KVĚTUŠE LOUDOVÁ (Ústí nad Labem)

29. 7. 1998

LUDMILA TRÉGLOVÁ (Středočeská pobočka)

4. 8. 1998

Doc. RNDr. MILOŠ MATYÁŠ, DrSc. (Praha)

16. 8. 1998

RNDr. MILOŠ LOKAJČEK, CSc. (Praha)

20. 8. 1998

Prof. RNDr. MARTIN ČERNOHORSKÝ, CSc.

(Brno)

31. 8. 1998

Prof. RNDr. IVAN ŠANTAVÝ, CSc. (Brno)

19. 9. 1998

RNDr. VÁCLAV ALDA, DrSc. (Praha)

27. 9. 1998

85 let

Prof. RNDr. MIROSLAV BRDIČKA (Praha)

12. 9. 1998

*Jubilantům srdečně blahopřeje
předsednictvo ÚV JČMF*

IN MEMORIAM

25. března 1998 zemřel ve věku nedožitých 80 let prof. RNDr. EMANUEL KLIER, který působil na Matematicko-fyzikální fakultě Univerzity Karlovy v Praze od roku 1952 až do současné doby. Byl vynikajícím učitelem a předním odborníkem ve fyzice polovodičů. V tomto oboru vychoval velkou řadu našich vědeckých pracovníků ve výzkumných ústavech i v průmyslových podnicích. Byl předsedou redakční rady časopisu *Acta Universitatis Carolinae* a členem poradního výboru časopisu *Physica Status Solidi*. Dlouhodobě vedl odbornou skupinu fyzika polovodičů ve FVS JČMF.

Čest jeho památce!

LIBERECKÁ POBOČKA JČMF

V ROCE 1997

V roce 1997 spočívala činnost liberecké pobočky JČMF především v matematických přednáškách, které se pořádaly ve spolupráci s matematickými katedrami Technické univerzity v Liberci. Šlo o dva cykly přednášek, které v podstatě představovaly dva semináře, a to jeden z funkcionální analýzy a teorie systémů, druhý z historie matematiky. Všechny přednášky se konaly na Technické univerzitě v Liberci a účastnili se jich učitelé i někteří studenti. Seminář historie matematiky se konal ve spolupráci s Matematicko-fyzikální fakultou Karlovy univerzity v Praze a s Přírodovědeckou fakultou Masarykovy univerzity v Brně. První cyklus se skládal z těchto přednášek:

- Ing. PETR TICHAVSKÝ, CSc. (ÚTIA Praha): *Rao-Cramerova dolní mez pro rozptyl odhadu v systémech s pomalu se měnícími parametry*
- Prof. RNDr. IVO MAREK, DrSc. (MFF UK Praha): *Steady-state řešení dynamických systémů závislých na parametrech*

- Mgr. Ing. VÁCLAV ZÁDA, CSc. (TU Liberec): *Základní pojmy v Banachových prostorech*
- Mgr. Ing. VÁCLAV ZÁDA, CSc. (TU Liberec): *Banachovy prostory II.*

Druhý cyklus přednášek byl tento:

- Doc. RNDr. JINDŘICH BEČVÁŘ, CSc. (MÚ UK Praha): *Pythagorejská škola — objev nesouměřitelnosti*
- Doc. RNDr. JINDŘICH BEČVÁŘ, CSc. (MÚ UK Praha): *Řecká geometrická algebra — teorie disporcí*
- Doc. RNDr. Ing. KAREL MAČÁK, CSc. (TU Liberec): *Klasické problémy řecké geometrie*

- Doc. RNDr. Ing. KAREL MAČÁK, CSc. (TU Liberec): *Bernoulliův důkaz Bernoulliovy věty*
- Doc. RNDr. EDUARD FUCHS, CSc. (PřF MU Brno): *Co ještě nevíme o prvočíslech?*
- Doc. RNDr. EDUARD FUCHS, CSc. (PřF MU Brno): *Od starých Řeků k mladému Gaussovi*
- Doc. RNDr. Ing. KAREL MAČÁK, CSc. (TU Liberec): *Matematika a filozofie — platónská tělesa*

Rovněž fyzikové pořádali své semináře.

Samozřejmě i v tomto roce pobočka pečovala o matematickou olympiádu a o fyzikální olympiádu v liberecké oblasti.

Bohdan Zelinka

nové knihy

J. Mattson, M. Simon: The Pioneers of NMR and Magnetic Resonance in Medicine — Story of MRI. Dean Books Co., Jericho 1996, 838 str., 159 obr., 1 tab., ISBN 09619243-1-4, cena 150,- USD.

Tato kniha přináší bohatý dokumentární materiál o životě a profesním profilu vědců, kteří se zasloužili o objev nukleární magnetické rezonance (NMR) a jeho pozdější využití v podobě zobrazovací modality v lékařství (tento způsob zobrazování je dnes běžně označován zkratkou MRI z angl. *magnetic*

resonance imaging). Devět kapitol je věnováno těmto badatelům, převážně nositelům Nobelových cen: Isidor I. Rabi — objevitel NMR v molekulárních svazcích; Norman F. Ramsey — průkopník magnetické rezonanční spektroskopie; Edward M. Purcell — objevitel NMR signálu v kondenzovaných látkách s použitím nukleární indukční metody; Nicolas Bloembergen — přispěl k pokroku v nelineární optice a spektroskopii; Ervin L. Hahn — objevitel spin echa a volného indukčního rozpadu; Richard E. Ernst — průkopník dvourozměrné NMR spektroskopie; Raymond V. Damadian — původce myšlenky celotělového NMR skenování (MRI) a objevitel rozdílů v relaxačních dobách tkání; Paul C. Lauterbur — objevitel dokonalejší metody prostorové lokalizace NMR signálu a jeho zobrazení.

Podrobný výklad o životě vědců a jejich objevech je prokládán úryvky z jejich prací, úryvky rozhovorů, které měli autoři knihy s nimi nebo s jejich blízkými, a odkazy na odbornou literaturu. Nejrozsáhlejší je v knize kapitola o lékaři R. V. Damadianovi, který v r. 1970 v experimentech na zvířatech objevil, že relaxační doby se liší podle druhu tkáně a že nádorová tkáň vykazuje podstatně delší relaxační doby než tkáň zdravá. To se stalo podnětem pro úsilí o konstrukci přístroje, který by umožňoval zjišťování nádorové tkáně v lidském těle; v r. 1977 byl takový př-